

“Η θυσία του Γρηγορίου του Ε΄, η της Ελλάδος Ανάσταση”

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Πατρών](#)

Μέσα σε κλίμα εθνικής υπερηφάνειας, εορτάσθηκε στην Ιερά Μητρόπολη Πατρών, η μνήμη του Αγίου ενδόξου Εθνοιερομάρτυρος Γρηγορίου του Ε΄, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ο λαμπρός εορτασμός, στο πλαίσιο εφέτος της επετείου των 200 ετών από την έναρξη της Επανάστασης του 1821 και την θυσία του Αγίου Γρηγορίου του Ε΄, πραγματοποιήθηκε στον Ιερό Ναό της Παντανάσσης Πατρών, όπου ευρίσκεται η ιερά Εικόνα του ενδόξου Εθνοϊερομάρτυρος και στον προαύλιο χώρο, δεσπόζει η προτομή του, κατασκευασμένη από τους συμπατριώτες του, Γορτυνίους των Πατρών.

Οι εορτασμοί, όπως κάθε χρόνο, έγιναν με την συνεργασία της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών και του ιστορικού Συλλόγου των εν Πάτραις Γορτυνίων,

τους οποίους ο Σεβασμιώτατος από καρδίας επαίνεσε για την τιμή προς τον συντοπίτη τους και κλέος απάσης της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Γρηγόριον τον Ε΄ και για την εν γένει αγάπη τους και αφοσίωσή τους στην Ορθόδοξη Εκκλησία και την Ορθόδοξη Πατρίδα μας.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας και την ομιλία του Σεβασμιωτάτου, λιτανεύτηκε, από τον Ναό έως την προτομή του Εθνάρχου Ιερομάρτυρος Πατριάρχου, η ιερά Εικόνα του, ανεπέμφθη δέησις και κατετέθησαν στέφανοι από τους Εκπροσώπους της Περιφέρειας, του Δήμου, του Επιμελητηρίου Αχαΐας, τους Προέδρους των Συλλόγων των εν Πάτραις Γορτυνίων και Αρκάδων και άλλους Εκπροσώπους τοπικών Αρχών και Φορέων.

Αναλυτικά η ομιλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Πατρών κ. Χρυσοστόμου:

Σήμερα που η Ελλάδα διέρχεται μεγάλη πνευματική κρίση και που τα έθνικά μας θέματα εύρισκονται σε δύσκολη καμπή.

Σήμερα, πού οἱ ἱστορικὲς ἀλήθειες μπαίνουν σὲ δεύτερη μοίρα ἢ κλειδώνονται μέσα στὸ χρονοντούλαπο ὡς ἀναχρονιστικές, ἢ τὸ χειρότερο ἀλλοιώνονται καὶ παραχαράσσονται μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραπληροφοροῦνται τὰ παιδιὰ μας περὶ τῶν μεγάλων γεγονότων τὰ ὁποῖα σχέσιν ἔχουν μὲ τὴν πορεία καὶ τὴν ἐλευθερία τοῦ Γένους μας καὶ νὰ δημιουργοῦνται ἔτσι ἀμβλημένες συνειδήσεις πού στὸ τέλος ἐνεργοῦν εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν καὶ ἐθνικῶν μας συμφερόντων,

Σήμερα σὲ μιά χώρα πού ἐν πολλοῖς ἔχει χάσει τὸν ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ της προσανατολισμό, στεκόμαστε ἐκστατικοὶ μπροστὰ στὴ μνήμη τοῦ Ἐθνοῖερομάρτυρος Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, τοῦ γόνου τῆς ἡρωτόκου Δημητσάνης, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου Ἀγγελόπουλου καὶ τῆς γυναίκας του Ἀσημίνας.

Γονατίζουμε μπροστὰ στοὺς ἀγῶνες τοῦ μεγάλου Ἐθνάρχου καὶ πνευματικοῦ ἡγέτου τῆς δουλωμένης Ρωμηοσύνης, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ὁραματιζόταν νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ λευτερώσῃ τὴν Πατρίδα. (Παπού, ἔλεγε στὸν παπού του τὸν Παπα- Ἄγγελο, «ὅταν μεγαλώσω θέλω νὰ γίνω Βασιληάς καὶ νὰ λευτερώσω τὴν Ἑλλάδα»).

Μακαρίζουμε τὸν πατέρα καὶ διδάσκαλο τοῦ Γένους μας, πού σὲ χρόνια δίσεκτα σήκωσε τὸν βαρὺ σταυρὸ τῆς μαρτυρικῆς πορείας, μιᾶς χώρας, ἡ ὁποία στέναζε κάτω ἀπὸ τό πέλμα τοῦ Τούρκου κατακτητοῦ, τῆς μάνας τῆς μεγαλόψυχης στὸν πόνο καὶ στὸ δάκρυ, τῆς Ἑλλάδος δηλαδή καὶ κράτησε στοὺς ὤμους του, τῆς Ρωμηοσύνης τοὺς καημοὺς καὶ τοὺς ἀλαλήτους στεναγμούς.

Ὑποκλινόμεθα, ἐνώπιον τῆς λάρνακος τοῦ γιγαντόψυχου Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος ὅταν τοῦ προσφέρθηκε ἡ δυνατότητα καὶ ἡ εὐκαιρία νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ νὰ σώσῃ τὸ κεφάλι του, ἀρνήθηκε.

Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, ὁ ἐξ Οἰκονόμων στὸν ἐπιτάφιο λόγο του στὸν Πατριάρχη Γρηγόριο τὸν Ε΄ ἀναφέρει, ὅτι ἀνήμερα τῶν Βαίῶν, φίλοι του τὸν παρακαλοῦσαν, ὡς καὶ πρέσβεις ξένων χωρῶν νὰ φύγῃ γιὰ νὰ σωθῇ. Ὁ Πατριάρχης, κατὰ τὸν, ὡς εἴρηται ρήτορα, ἀπαντᾷ ὡς ἐξῆς:

«Μὴ με παρακινεῖτε εἰς φυγὴν. Ἡ ὥρα τῆς φυγῆς μου θὰ ἦταν ἀρχὴ σφαγῆς, ὥρα σπαθιοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν ἄλλην χριστιανοσύνην. Εὐμορφο πρᾶγμα θέλετε νὰ κάμω, μεταμορφωμένος μέ καμμιὰ προβιά εἰς τὴν πλάτην, νὰ φεύγω εἰς τὰ καράβια, καὶ ἡσφαλισμένος εἰς πρεσβεῖαν φιλικὴν νὰ ἀκούω εἰς τοὺς δρόμους τὰ ὀρφανὰ τοῦ Ἔθνους μου νὰ σπαράττουν εἰς τὰ χέρια τοῦ δημίου. Εἶμαι Πατριάρχης, διὰ νὰ σώσω τὸν Λαόν μου, ὅχι νὰ τὸν ρίψω εἰς τὰ μαχαίρια τῆς γενιτσαριᾶς. Ὁ θάνατός μου ἴσως χρησιμεύσῃ περισσότερο παρ' ὅ,τι ἡδυνάμην ποτέ νὰ φαντασθῶ πῶς θὰ ὠφελήσῃ ἡ ζωὴ μου. Οἱ ξένοι βασιλεῖς θὰ ταραχθοῦν εἰς τὴν ἀδικίαν τοῦ θανάτου μου, δέν θὰ ἰδοῦν ἴσως μέ ἀδιαφορίαν ὑβριζομένη τὴν πίστιν τους εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ ὅπου εἶναι ἄνδρες ἀρμάτων Ἕλληνες θὰ πολεμήσουν...»

Κατασπαζόμεθα τὰ Λείψανα τοῦ δοξασμένου ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τιμημένου ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους Πρωθιεράρχου, ποὺ φυλακίστηκε καὶ κακοποιήθηκε βάνανυσα, ποὺ κρεμάστηκε ὡς ἐθελόθυτος ἀμνὸς γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τοὺς ἀπίστους ἀγαρηνοὺς στὴν κεντρικὴ πύλη τῶν Πατριαρχείων, ἀνήμερα τὸ Πάσχα στίς 10 Ἀπριλίου 1821 καὶ ἡ ὁποία πύλη, παραμένει κλειστὴ μέχρι καὶ σήμερα.

Ραίνομε μὲ δάκρυα τὸ ἅγιο Λεῖψανό του, ποὺ σύρθηκε στοὺς δρόμους τῆς σκλάβας Πόλης, ἀπὸ τοὺς ἀπίστους Ἑβραίους καὶ πετάχτηκε στὸ Βόσπορο, μὲ δεμένη βαρεῖα πέτρα στὸ λαιμὸ γιὰ νὰ ἐξαφανιστῇ στὸ μαῦρο τῆς θάλασσας βυθό. (Ἄλλ' ὅμως ἄλλες ἦτο οἱ βουλές τοῦ Κυρίου...)

Προσφέρομε ἄνθη εὐώδη, ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη Ἑλληνικὴ γῆ, ποτισμένα μὲ τὸ δικό του αἷμα, στὸ ἁγιασμένο σκηνωμά του, ποὺ ὁ Θεὸς οἰκονόμησε νὰ βγῇ στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης καὶ νὰ μεταφερθῇ σὲ χώρα Ὁρθόδοξη, στὴ Ρωσία, γιὰ νὰ

ταφή με βασιλικές τιμές, στήν πόλη τῆς Ὁδησοῦ, ὅπως ἄξιζε στὸν πνευματικὸ ἡγέτη τῆς Πανορθοδοξίας.

Ὑμνους ὑφαίνομε στὸν ἔνδοξο μαρτυρικὸ οἰακοστρόφο, τοῦ ὁποίου ὁ ἀνδριάντας, πού ἔστησαν οἱ Πανέλληνες μπροστὰ στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν, στέκεται ἀδιάψευστος μάρτυρας τῆς θυσίας του, ἀλλὰ καὶ τῆς τιμῆς τοῦ Ἑθνους στὸ ἅγιο, στὸ πάνσεπτο, στὸ ἔνδοξο καὶ λαμπροφεγγές πρόσωπό του.

Σήμερα, κατὰ χρέος πράττοντες, οἱ ἀπόγονοι τῶν Δημητσανιτῶν καὶ τῶν Γορτυνίων, οἱ ἐν τῇ πόλει τοῦ Πρωτοκλήτου παροικοῦντες, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἐπίσκοπο τῆς μαρτυρικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν, τιμοῦν τὸν δικὸν τους Πατριάρχη, τὸ κλέος καὶ σέμνωμα τῆς Δημητσάνης καὶ τῆς Ἀρκαδίας, τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης καὶ τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας καὶ λαμπράν ἄγουν ἑορτὴν καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπουν πρὸς τὸν πανοικτίρμονα Θεόν, διότι τοιαύτης τιμῆς καὶ χάριτος ἡξίωσε τὸν ἔνδοξον τῆς γῆς των βλαστόν, τὸν ἀοίδιμον καὶ τρισμακάριον, τὸν κλεινὸν Γρηγόριον. Ἀπὸ καρδίας τοὺς συγχαίρομε καὶ τοὺς ἐπαινοῦμε.

Νοερῶς διερχόμεθα τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὰς βασάνους, τὰ κατὰ τοὺς πόνους καὶ τὰς ὀδύνας καὶ τὰ δεσμά καὶ τὰς θλίψεις, τὰ κατὰ τὰς ὀλονυκτίους δεήσεις καὶ τὰς ἐξορίας, τὰ κατὰ τὴν ἀγχόνη καὶ τὴν ἔνδοξον ταφήν καὶ μὲ τοὺς τῆς διανοίας ὀφθαλμοὺς ὀρῶμεν τὴν λαμπροτάτην παράταξιν κατὰ τὸ ἔτος 1871, ἡ ὁποία ὑποδέχεται τὸ ἅγιον τοῦ Πατριάρχου Λείψανον στὸν Πειραιᾶ καὶ στήν Ἀθήνα, ὅπου σύσσωμος ὁ Λαὸς γονυκλινῆς καὶ ἔνδακρυς, εὐγνωμονεῖ τὸν μαρτυρικὸ Πατριάρχη τοῦ Γένους.

Ἰδού ὁ ἐκ τῆς περιωνύμου πόλεως τῶν Πατρῶν ἔλκων τὴν καταγωγὴν, Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόφιλος ὁ Βλαχοπαπαδόπουλος, ὁ ποτέ Διάκονος τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ἐνδεδυμένος ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολή ὑποδέχεται τὸν ἥρωα καὶ μάρτυρα Ἱεράρχη καὶ ἔνδακρυς τὸν χαιρετίζει, λέγοντας μεταξύ τῶν ἄλλων: «Ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον τὸν λόφον τῶν ἱστορικῶν Καλαβρύτων τῆς περιφανοῦς Ἀχαΐας, ἐπάνω ἐκεῖ εἰς τὸν ἱερόν ἐκεῖνον λόφον, ὅπου ἵσταται ἡ ἁγία Μονὴ τῆς Λαύρας, ἐκεῖ ἐπάνω, θειότατε ἱερομάρτυς, πατριάρχα Γρηγόριε, ὁ ἀείμνηστος Παλαιῶν Πατρῶν Μητροπολίτης, ὁ συμπολίτης σου, ὁ ποτέ ἱεροδιάκονός σου καὶ κατόπιν συνάδελφος καὶ συλλειτουργός σου, πρῶτος ἀνταπεκρίθη εἰς τὰ εὐγενῆ καὶ γεναῖα αἰσθήματά Σου.

Ἐκεῖ, ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ Μονῇ, κατασκευάσας ἐθνικὴν σημαίαν ἀπὸ τό ράσσον του καὶ τὴν φουστανέλλαν τοῦ Ζαΐμη, ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς τὸν ἅγιον καὶ Ζωοποιόν Σταυρόν, καὶ κρατῶν μέ τὴν ἀριστεράν χεῖρα του τὰ πρακτικὰ τῆς πρό μικροῦ συγκροτηθείσης μυστικῆς ἐν Αἰγίῳ συνελεύσεως, καὶ μέ τὴν δεξιάν τὴν σημαίαν τοῦ Σταυροῦ, ἀναγεγραμμένον ἔχουσιν τό σύνθημα, «Ἑλλάς ἀνάστηθι, ἀνεξαρτησίαν ἀθάνατον ὀμνύομεν ἐπὶ τό ὄνόματί Σου», ὡς ἀπὸ πυρσοῦ

οὐρανοκρύφου, μετὰ τῶν σύν αὐτῷ περιβλέπτων Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων, κατηλέκρισεν ἅπασαν τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν διὰ τοῦ θείου κηρύγματός του, «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τῆς λαμπάδος τῆς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀναφθείσης, καὶ ἀναγγείλατε πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, ὅτι ἡ φωνή μου εἶναι φωνὴ αὐτοῦ τοῦ κυρίου Παντοκράτορος».

(Ἐπιλέξαμε ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀθηνῶν Θεοφίλου, τὸ τμῆμα αὐτό, διότι ὁ Θεόφιλος ὡς Διάκονος τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ἐγνώριζε αὐτοπροσώπως τὰ διαδραματισθέντα εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἀγίας Λαύρας Καλαβρύτων. Αὐτὸ εἰς ἀπάντησιν πρὸς ὅλους ἐκείνους, τοὺς ἀμετανοήτους, οἱ ὅποιοι ἐπιμένουν νὰ ἀρνοῦνται τὰ λαβόντα χώρα στὸν ἱστορικὸ χῶρο τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῆς Λαύρας τῶν Καλαβρύτων κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1821).

Ἐνῷ ὁ λόγος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου καὶ Πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ, Νικηφόρου Καλογεῤᾷ, τοῦ μετέπειτα Ἀρχιερέως τῶν Πατρῶν, (τυχαῖον ἄραγε;) συγκλονιστικός ἀκούεται, στὶς 26 Ἀπριλίου 1871 ὥρα 11:30 τὸ πρωὶ, ἐνώπιον τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἐθνοῖερομάρτυρος Πατριάρχου, ὅταν ἐψάλη δοξολογία στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν.

Ἔλεγε μετὰ τῶν ἄλλων ὁ Νικηφόρος:

«... ὑποδεχόμεθα ἤδη τὸν ἱερώτατον τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τὸν πρῶτον καὶ προσφιλέστατον τῶν μαρτύρων, τὸν τότε ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον. Ὡς εὖ παρέστης ἡμῖν, Παναγιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα. Ἐχομεν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τὸν Πατριάρχην, φέροντα ὡς παράσημον λαμπρὸν τὸν ἀμαράντινον τοῦ μαρτυρίου στέφανον, ὃν ποικιλανθῶς πλέξασα καὶ ρεῖθρα ἐκβαλοῦσα δακρύων χερσὶν ἀγνωστάτοις ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς σεβασμίας αὐτοῦ κεφαλῆς ἡ πότνια καὶ τλήμων Ἑλλάς, ὡς ἀνεξίτηλον σημεῖον εὐγνωμοσύνης...

.....Ὡς ἀνέμου βιαία πνοὴ διεδόθη ὁ θάνατος τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα..., ἀστραπηδὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ φόνος τοῦ Πατριάρχου ἐφημίσθη ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς σιδηροφορούσης Ἑλλάδος καὶ κοπετὸν καὶ ὀδύνην ἐξήγειρε... Καὶ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Πατριάρχου ὑπῆρξε τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς τυραννίας, ἡ τοῦ διεσπαρμένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους συναρμογὴ καὶ συνένωσις. Διὰ τοῦ αἵματος λοιπὸν αὐτοῦ ὁ μὲν Ἄγων καθαγιασθεὶς καὶ χαρακτῆρα ἱερὸν καὶ ἅγιον λαβὼν παρεσκεύασε τὴν νίκην κατὰ τοῦ τυράννου, ἡμεῖς δὲ σήμερον ζῶμεν ὡς ἐλεύθεροι καὶ τὸν φαινότατον ἥλιον βλέπομεν μετ' εὐγνωμοσύνης πολλῆς..»

Ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς παριστάμεθα ἓνα ἔτος ἀργότερα, τὸ 1872 δηλαδή, στὰ

προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ ποιητὴς Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, γίνεται τὸ στόμα ἑνὸς ὁλόκληρου Λαοῦ καὶ ἐκφράζοντας τὴν ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ, ἀπευθύνει στίχους ποιητικοὺς μὲ συγκλονιστικὰ μηνύματα στὸν Πατριάρχη:

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;. Ποῦ τρέχει ὁ λογισμός σου,

τὰ φτερωτά σου τὰ ὄνειρα;... Γιατί στὸ μέτωπό σου

Νὰ μῇ φυτρώνουν, γέροντα, τόσαις χρυσαῖς ἀχτίδαις

Ὅσες μᾶς δίδ' ἡ ὄψη σου παρηγοριαῖς κ' ἐλπίδαις;...

Τώρα σὲ βλέπει γίγαντα, πατέρα ἡ θάλασσά σου.

Τὸ λειψανό σου τὸ φτωχὸ τὸ ποδοπατημένο,

Τ' ἀνάστησε ἡ ἀγάπη μας καὶ δὲς μαρμαρωμένο.

Θὰ στέκη ὁλόρθο, ἀκλόνητο καὶ αἰώνια θὲ νὰ ζήση,

Νὰ' ναι φοβέρα ἀδιάκοπη, σ' ἀνατολὴ καὶ δύση.

Τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ καὶ ἀνεπανάληπτο ποίημα, τὸ γιομάτο οἷστρο πατριωτικό, εἶναι λιβάνι εὐωδιαστό καὶ εὐγνωμοσύνης ξεχείλισμα πρὸς τὸν ἡρωϊκὸ Πατριάρχη. Οἱ στίχοι αὐτοὶ ποὺ θίγουν τίς πλέον εὐαίσθητες χορδὲς τῆς καρδιάς μας, ἀποτελοῦν ἔλεγχο γιὰ τοὺς σημερινοὺς ἀμφισβητιέες τῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων καὶ τῆς θυσίας τοῦ μεγάλου Πατριάρχου.

Στὸ ἴδιο ποίημα παρουσιάζεται ἡ ὀργὴ τοῦ Γένους γιὰ τὸν ἀπαγχονισμό τοῦ πνευματικοῦ του Ἡγέτου, ποὺ μέσα ἀπὸ μιά ἔκφραση βαθεῖας ὀδύνης, ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, καλεῖ σὲ σκληρὸ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν στὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου.

Καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ξέσχιζε σκληρὰ τὰ σωθικά του,

ἐφώναξε καὶ μούγκριζε. Χτυπᾶτε πολεμάρχοι,

μὴ λησμονεῖτε τὸ σχοινὶ παιδιὰ τοῦ Πατριάρχου.

Πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κατὰ καιροὺς ὑψώνουν θραсуτάτην τὴν κεφαλὴν, σπιλώνοντας πρόσωπα καὶ ἀγῶνες ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος καὶ οἱ ὅποιοι ἄσεβοῦν στὰ ἱερὰ κόκκαλα τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων μας, καὶ ἀμφισβητοῦν τὴν προσφορὰ καὶ τὴν θυσία τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄ προβάλλομε, ἔτι πλέον, τοὺς ἀπὸ ψυχῆς στίχους, τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ, Διονυσίου Σολωμοῦ.

«Ὅλοι κλαῦστε. Αποθαμένος

ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησιᾶς

κλαῦστε, κλαῦστε κρεμασμένος

ὥσάν νάτανε φονιάς.

Ἔχει ὀλάνοικτο τὸ στόμα

π' ὥρες πρῶτα εἶχε γευθεῖ

τ' Ἅγιον Αἷμα, τ' Ἅγιον Σῶμα

λὲς πὼς θὲ νὰ ξαναβγῇ.

Ἡ κατάρα ποὺ εἶχε ἀφήσει

λίγο πρὶν νὰ ἀδικηθῇ

εἰς ὁποῖον δὲν πολεμήσει

καὶ ἡμπορεῖ νὰ πολεμῇ».

Ἀδελφοί μου, κάποτε τὶς αἰθουσες τῶν Σχολείων μας, κοσμοῦσαν οἱ ἡρωϊκὲς μορφὲς τῶν μαρτύρων Πατριαρχῶν καὶ ἡρώων ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος.

Κάποτε ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα ἐγνώριζαν ποιὸς ἦταν ὁ Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς καὶ τόσοι ἄλλοι.

Κάποτε οἱ γονεῖς καὶ οἱ δάσκαλοι ἐπιαναν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὰ ὀδηγοῦσαν στὶς λάρνακες τῶν Ἐθνομαρτύρων, τῶν ἱερῶν καὶ ἀγίων Σφαγίων τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας καὶ τῆς Ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος μας. Τὰ ὀδηγοῦσαν στοὺς Ἀνδριάντες, τοὺς διάβαζαν καὶ τοὺς ἐξηγοῦσαν τὰ ἐπιγράμματα.

Κάποτε οἱ μαθηταὶ ἔμπαιναν στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν καὶ προσκυνοῦσαν τὴν λάρνακα ποὺ φυλάσσει τὰ πανσεβάσμια Λείψανα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ε΄

καὶ ἐπεσκέπτοντο προσκυνηματικῶς τὴν ἁγία Λαύρα, τὸν τόπο καὶ τὸ λίκνο τῆς ἐλευθερίας καὶ ἔβλεπαν τὸ τρυπημένο ἀπὸ τὸ τουρκικὸ βόλι Λάβαρο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄμφια ποὺ φοροῦσε ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς, ὅταν τὸ ὕψωσε φωνάζοντας:, Ἐλευθερία ἢ Θάνατος.

Τώρα, λοιπόν, ποὺ ἐφθάσαμε στὸ ἔσχατο σημεῖο τῆς καθόδου μας, τώρα ποὺ ἡ χώρα μας, ὁ τόπος μας εὐρίσκεται σὲ «κῶμα», ἐὰν θέλωμε τούτη τὴν ἔσχατη ὥρα, νὰ σώσωμε ὅ,τι ἀπέμεινε ὀρθιο ἀπὸ τὸν χρόνο καὶ τὴν λήθη καὶ τὴν ἀγνώμονα συμπεριφορὰ καὶ τὴν ἄρνηση, ἅς ἐνώσωμε τὶς δυνάμεις μας, ὅσοι ἀπομείναμε λάτρεις αὐτοῦ τοῦ αἱματοβαμμένου τόπου καὶ ἅς ἀγωνιστοῦμε προκειμένου νὰ κρατήσωμε τὴν λαμπάδα ἁσβεστη, νὰ φυλάξωμε τὸν τόπο, ὅπως λένε οἱ μοναχοὶ στὸ Ἅγιον Ὅρος, ὥστε αὐτὴ ἡ Πατρίδα καὶ τὰ παιδιὰ της, νὰ ἔχουν συνέχεια, ἐπάξια τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας καὶ τῆς μαρτυρικῆς πορείας τοῦ Γένους μας.

Τὸ χρωστᾶμε στὸν Ἐθνοῖερομάρτυρα Γρηγόριο τὸν Ε΄.

Τὸ χρωτᾶμε στοὺς ἁγίους καὶ μάρτυρες προγόνους μας.

Τὸ χρωστᾶμε σὲ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους.

Τὸ χρωστᾶμε στὰ παιδιὰ μας.

Εἰ δ' ἄλλως, θὰ παραδοθοῦμε στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ ἀπολαύσωμε τῆς δικαίας τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀναπόφευκτη δίκη τῶν παιδιῶν μας προκειμένου νὰ πληρωθοῦμε μέ τὴν ἀποστροφή τους γιὰ τὰ συντρίμια ποὺ θὰ τοὺς παραδώσωμε.

Συνετὴ καὶ φρονηματιστικὴ ἡ κατάληξις τοῦ λόγου τοῦ, τότε, Ἀρχιμανδρίτου καὶ Πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ Νικηφόρου Καλογερά, μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν, πρὸς τὸν Πατριάρχη Γρηγόριο τὸν Ε΄:

«...Μένε πρὸς καιρόν παρ' ἡμῖν καὶ νουθέτει ἡμᾶς καὶ παρηγόρει ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ παραμυθοῦ ἐν ταῖς περιστάσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτίμα καὶ ἐλεγχε ἡμᾶς πταίοντας διὰ τῆς μυριοφθόγγου Πατριαρχικῆς σου φωνῆς, ἥτις ἐξέρχεται διαπρύσιος ἐκ τῆς σιγῶσης ταύτης λάρνακος τῶν σεπτῶν σου λειψάνων... Ὑπομίμνησκε Παναγιώτατε Πατριάρχα, καὶ εἰς ἰδιώτας καὶ ἄρχοντας καὶ πλουσίους καὶ πένητας καὶ ἁμαθεῖς καὶ σοφοὺς καὶ μικροὺς καὶ μεγάλους τὰς συμφορὰς τὰς πολλὰς καὶ δεινὰς, τοὺς παντοίους κινδύνους, τὰ ἀπερίγραπτα μαρτύρια καὶ τοὺς φονικωτάτους θανάτους, εἰς οὓς ὑπέκυψεν ἡ καθόλου Πατρίς, ὅπως καταστήσῃ αὐτόνομον καὶ ἐλευθέραν τὴν σμικρὰν ταύτην τῆς Ἑλλάδος γωνίαν καὶ δεικνύων αὐτοῖς ἐκ τῆς στήλης, ἐφ' ἧς, μετ' ὀλίγον ὁ ἀνδριάς σου τεθήσεται, τὰς πυρποληθείσας πόλεις, τὰς ἐρημωθείσας χώρας, τοὺς βεβηλωθέντας Ναοὺς καὶ τὸν στενάζοντα ἔτι ὑπὸ τὸν σιδηροῦν ζυγὸν χριστιανικὸν λαὸν παρότρυνον εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν...»

Ἀλλ' ἀδελφοί, ἡ ἐλπίς οὐκ ἐξέλιπε.

Αὐτός ὁ ἑορτασμός ἃς εἶναι, αὐτὴ κυρίως τὴν χρονιά, ἓνας πανελλήνιος ξεσηκωμός, γιὰ τὴ δικαίωση Ἡρώων καὶ Μαρτύρων, γιὰ τὴ γῆ πού ἐγκαταλείψαμε, γιὰ τὰ σπίτια μας πού κλείσανε, γιὰ τὴν ἱστορία μας πού παραχαράξαμε, γιὰ τὰ αἵματα πού καταπατήθηκαν, γιὰ τὰ μνημεῖα καὶ τὰ μνήματα πού δὲν σεβαστήκαμε, γιὰ τὴν λευτεριά πού δὲν ἀξιοποιήσαμε, γιὰ τὴν παιδεία πού τυφλώσαμε, γιὰ τὴν πατρίδα πού τὴν πονέσαμε. Αὐτὸς ὁ ξεσηκωμός ὡς μιά εἰρηνικὴ, πλὴν ὅμως δυναμικὴ καὶ σωτήρια δύναμη, θὰ ἔλθῃ νὰ ξεπλύνῃ τὴν ντροπὴ τόσων γενεῶν, πού σὰν ἀπαίσια σκουριὰ ἐπικάθησε στὶς ψυχές μας.

Ἔχουν περάσει 200 χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού κρεμάστηκε στὴν κεντρικὴ πύλη τῶν Πατριαρχείων, ὁ ἀοίδιμος καὶ τρισμακάριος, ὁ ἅγιος καὶ μέγας Ἐθνοῖερομάρτυς Γρηγόριος ὁ Ε'.

Ἀλλάζοντας τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐτῶν, ἀπὸ τό ποίημα τοῦ Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη καὶ προσαρμόζοντάς το στὴν ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς ὑπέρ πίστεως καὶ πατρίδος θυσίας τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε', ἐπαναλαμβάνομε ἐν συνοχῇ καρδίας καὶ ἐν συνειδήσει εὐθύνης.

«Διακόσια χρόνια πέρασαν σὰν νᾶτε μιά μέρα!

Γιὰ σᾶς πού εἴστε ἀθάνατοι φεύγουν γλυκειαῖς πατέρες

Πετοῦν οἱ ὥρες ἀμέτρητες, στοῦ τάφου τό λιμάνι.

Γιά μᾶς... καί μόνη μιά στιγμή ἄρκεϊ νά μᾶς μαράνη...
Διακόσια χρόνια πέρασαν κί ἀκόμη ἡ ἀνατριχίλα
βαθειά μας βόσκει τήν καρδιά... Μέ τά χλωρά τά φύλλα
ἀνθοβολεῖ κι ὁ τάφος σου καί στό μνημόσυνό σου,
ὕψώνεται στόν οὐρανό τό νεκρολίβανό σου
μέ τῶν ἀνθῶν τή μυρωδιά καί μέ τό καρδιοχτύπι
τοῦ κόσμου πού ζωντάνεψες...Γέροντα τί σοῦ λείπει;
Πῶς μᾶς θεωρεῖς ἀκίνητος, πού τρέχει ὁ λογισμός σου,
ποιός εἶναι ὁ πόθος σου ὁ κρυφός καί ποιό τό μυστικό σου...;
Χτυπᾶτε πολεμάρχοι.

